

Dobrosława Świerczyńska

"Strategia narratora i odbiorcy w powieści ekspresjonistycznej", Seweryna Wysłouch, "Twórczość" nr 5 (1975) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 18/4 (58), 77

1975

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(I) WYSŁOUCH Seweryna: Strategia narratora i odbiorcy w powieści ekspresjonistycznej. "Twórczość" 1975 nr 5 s. 99-107.

Zdaniem autorki, analiza konstrukcji narratora i odbiorcy oraz ich wzajemnych relacji pozwoli na rozstrzygnięcie wielu niejasności i sprzeczności w badaniach nad powieścią ekspresjonistyczną. Narrator w tego typu powieści jest narratorem abstrakcyjnym, ale różni się od narratora prozy XIX-wiecznej swą "zbiorowością" i sposobem traktowania odbiorcy. W powieści ekspresjonistycznej czytelnik jest partnerem narratora i bezpośrednim odbiorcą narracji. Te efekty pisarze osiągają przez stosowanie pytań retorycznych adresowanych do czytelnika, przez wprowadzanie monologów nie związanych z akcją i postaciami oraz przez posługiwanie się refleksją filozoficzną, paralelizmami biblijnymi itp., dla wywołania emocjonalnej reakcji odbiorcy.

BP/58/9

D.Ś.

(I) ZGORZELSKI Czesław: Perspektywy genologii w poznawaniu poezji współczesnej. "Teksty" 1975 nr 1 s. 7-22.

Celem artykułu jest wywołanie dyskusji o możliwościach genologicznego sproblematyzowania badań poezji współczesnej, zorientowanej na wypowiedź pozagatunkową. Autor proponuje spojrzenie na nową poezję z punktu widzenia nastawienia komunikatu na ton potencjalnej realizacji społecznej; inny postulat zmierza do badań bez odwołania się do siatki pojęć historycznych. W tym zakresie autor proponuje następujące pary rozróżnień antynomicznych: konstrukcja zwarta i wypowiedź rozkojarzona wewnętrznie; monolog poety identyfikującego się z podmiotem i monolog w imieniu "bohatera" lirycznego; wypowiedzi autorytatywne i refleksyjne; utwory rozwijane w jednej linii wątku i odwołujące się do zestawień równoległych; utwory zróżnicowane w semantycznej dwupłaszczyznowości i metaforyczne ze ścisłym zespoleniem płaszczyzn znaczeniowych.

BP/58/10

El.J.